

ממצאי מחקר ישראל תשע"א

דוח ביניים

בהובלת דר' יגאל רוזן וליאור חסון
ייעוץ אקדמי: פרופ' גבי סלומון ודר' חגי קופרמינץ

איריס וולף

1.1.12

צוות מוביל של המחקר

ד"ר יגאל רוזן, ראש צוות מדידה והערכה בעת הדעת, חוקר ומרצה באוניברסיטת חיפה. חבר בצוות מומחים של ראמ"ה ו-OECD PISA. בעל פוסט-דוקטורט מאוניברסיטת Harvard. זוכה פרס Best Paper של הכנס ED-MEDIA 2011. ערך את המחקר הראשון אודות ההשפעות הלימודיות של "בריינפופ".

ד"ר חגי קופרמינץ, חוקר ומרצה בכיר באוניברסיטת חיפה. חבר בוועדה המייעצת של ראמ"ה. אחד המומחים המובילים בישראל לנושאי הערכה בחינוך. בעל דוקטורט מאוניברסיטת Stanford. ערך מחקרים בשיתוף עם מט"ח.

פרופ' גבי סלומון, פרופסור אמריטוס באוניברסיטת חיפה. חתן פרס ישראל לחקר החינוך. אחד המומחים המובילים בישראל ובעולם לנושאי תקשוב בחינוך. בעל דוקטורט מאוניברסיטת Stanford. יועץ לתכנית התקשוב בישראל.

מטרת המחקר

לבחון את ההשפעות של הוראה ולמידה בתכנית עת הדעת בבתי-הספר ואת מידת שביעות הרצון מהתכנית בעיני מורים ותלמידים.

אורך המחקר: שנתיים (תשע"א-תשע"ב)
התוצאות הן תוצאות ביניים של שנת תשע"א
* באישור המדען הראשי של משרד החינוך

מה נרצה לדעת?

■ מורים:

- שביעות רצון מתכנית עת הדעת: סקר מורים
- שילוב תכנים חיצוניים בשיעורי עת הדעת: סקר מורים
- דפוסי הוראה ולמידה בעת הדעת לעומת השוואה: סקר מורים

■ תלמידים:

- שביעות רצון מתכנית עת הדעת: סקר תלמידים
- מוטיבציה והנאה של תלמידים מלמידה בעת הדעת ובבתי ספר
ההשוואה: סקר וצירי תלמידים

משתתפי המחקר

השוואה

עת הדעת

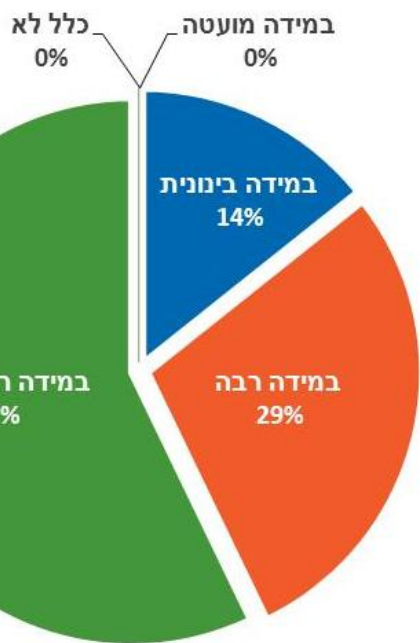
שביעות רצון המורים מתכנית עת הדעת

חזור

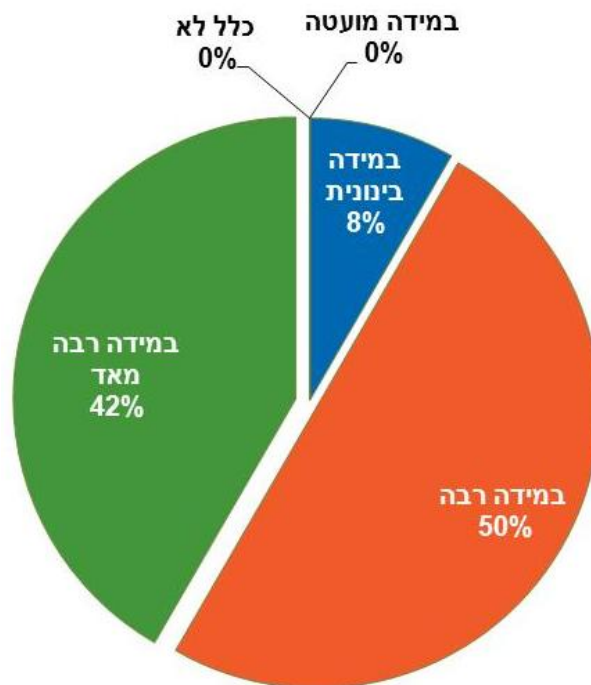

באיזו מידה את/ה מעוניין/ת להמשיך ללמד במסגרת תכנית עת הדעת? (מורי ד')

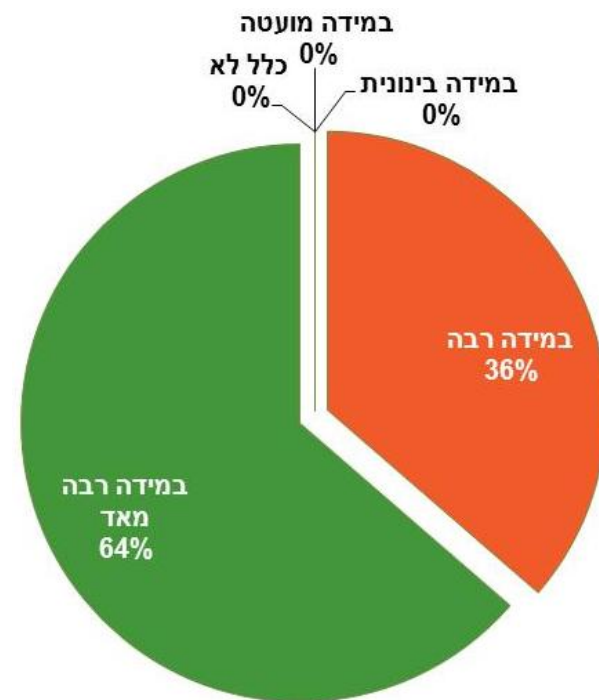
אנגלית

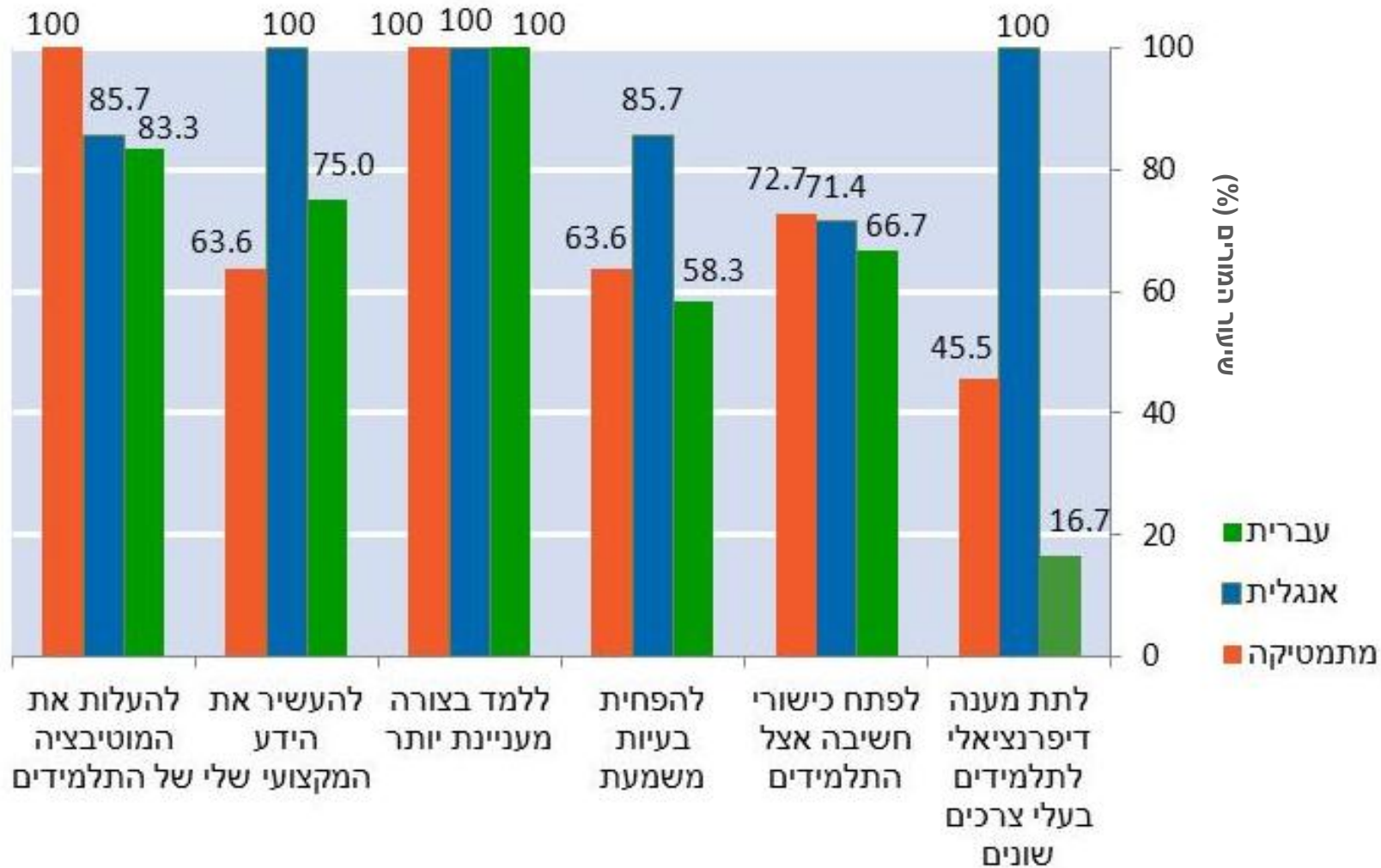
שפה

מתמטיקה

במה מסייע שילוב עת הדעת?

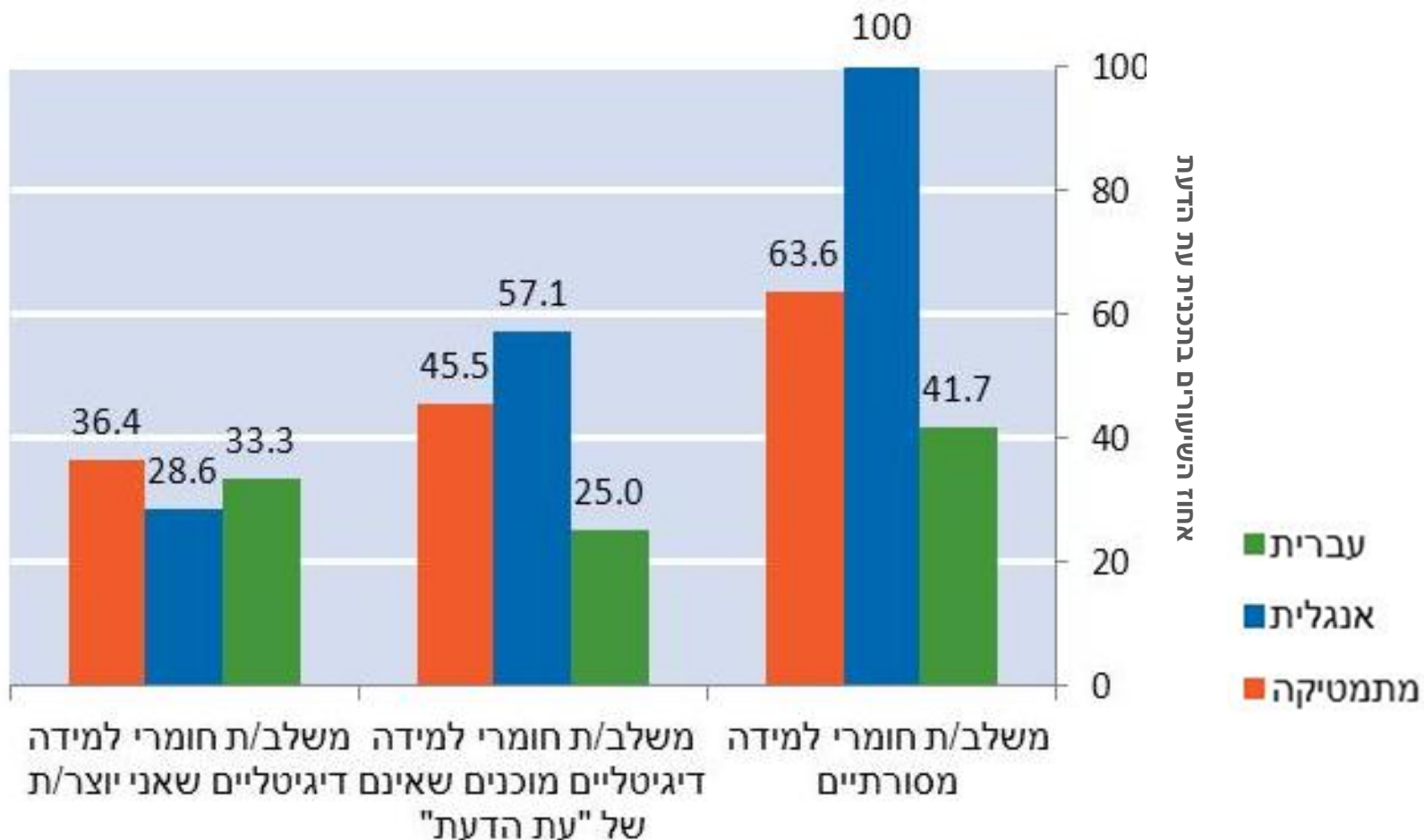

שילוב תכנים חיצוניים בשיעורי עת הדעת

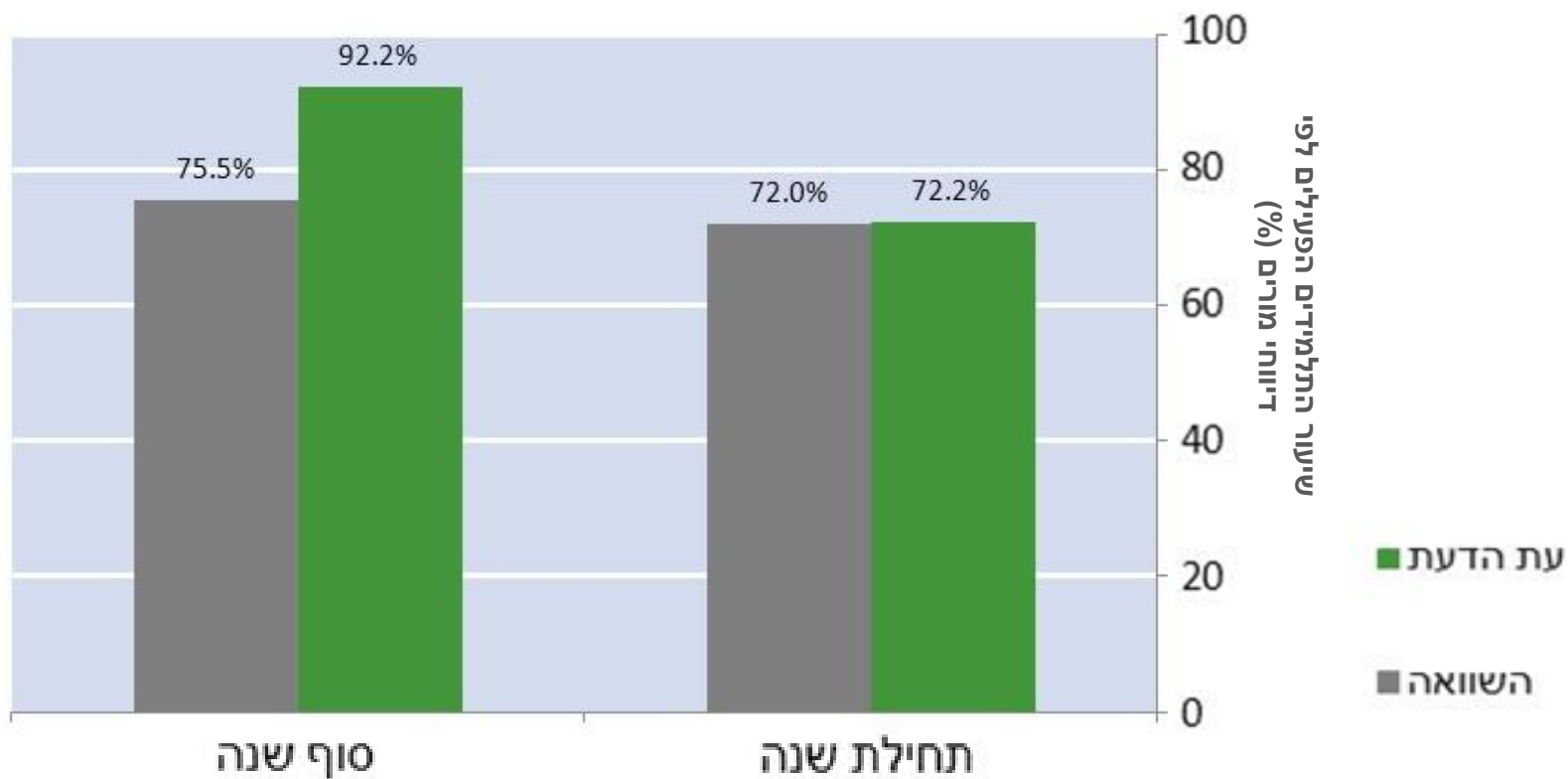
[חזור](#)

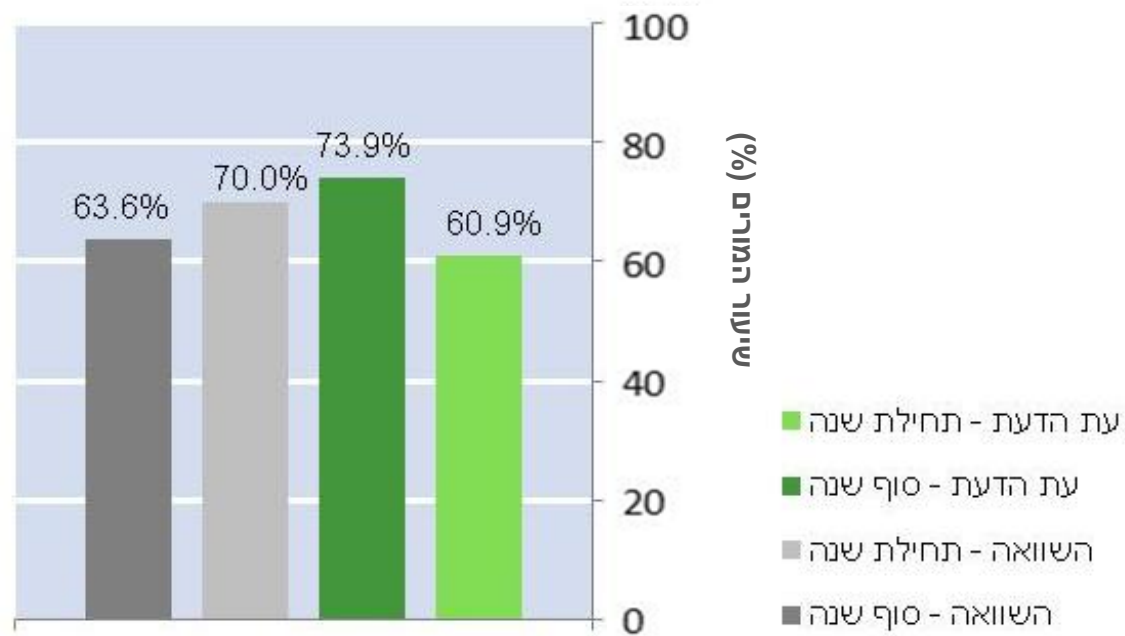
שילוב תכנים חיצוניים בסביבת עת הדעת

אחוז התלמידים הפעילים משמעותית בכיתה

הנאה מהוראה בכיתה

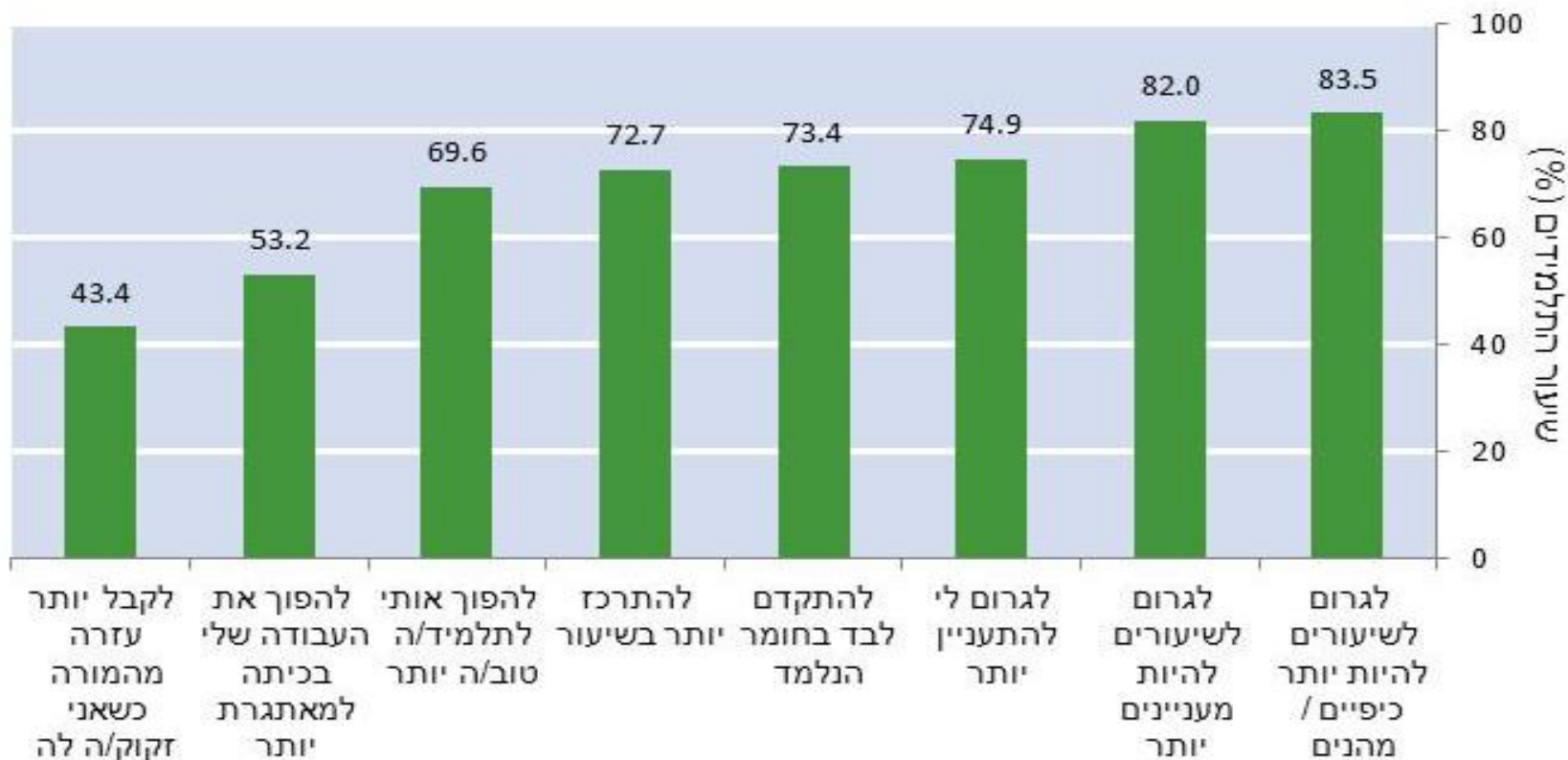
מוטיבציה והנאה של תלמידים מלמידה

חזור

במה מסייע שימוש במחשבים בבית הספר בתכנית עת הדעת?

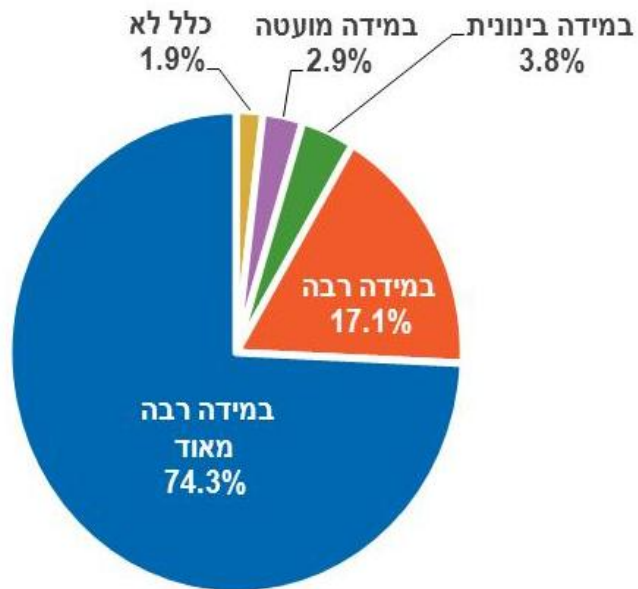
כיתות ד'

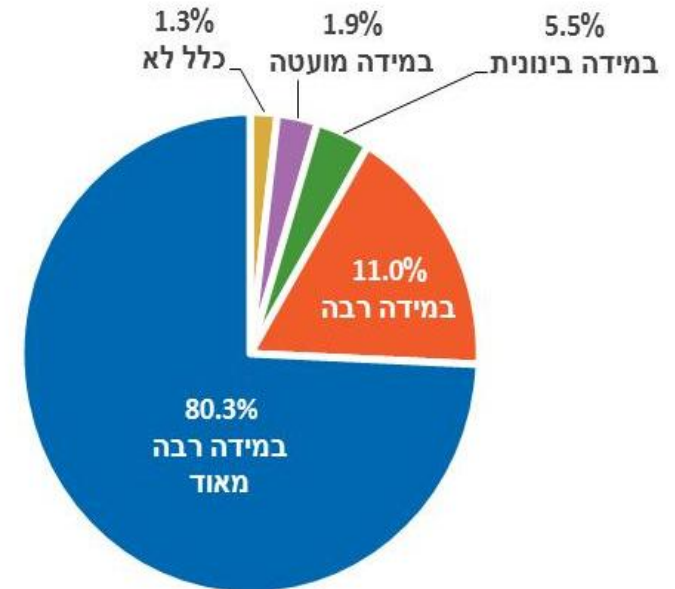
* מגמה דומה נמצאה בכיתות ה'

רצון להמשיך ללמוד עם עת הדעת

כיתה ה'

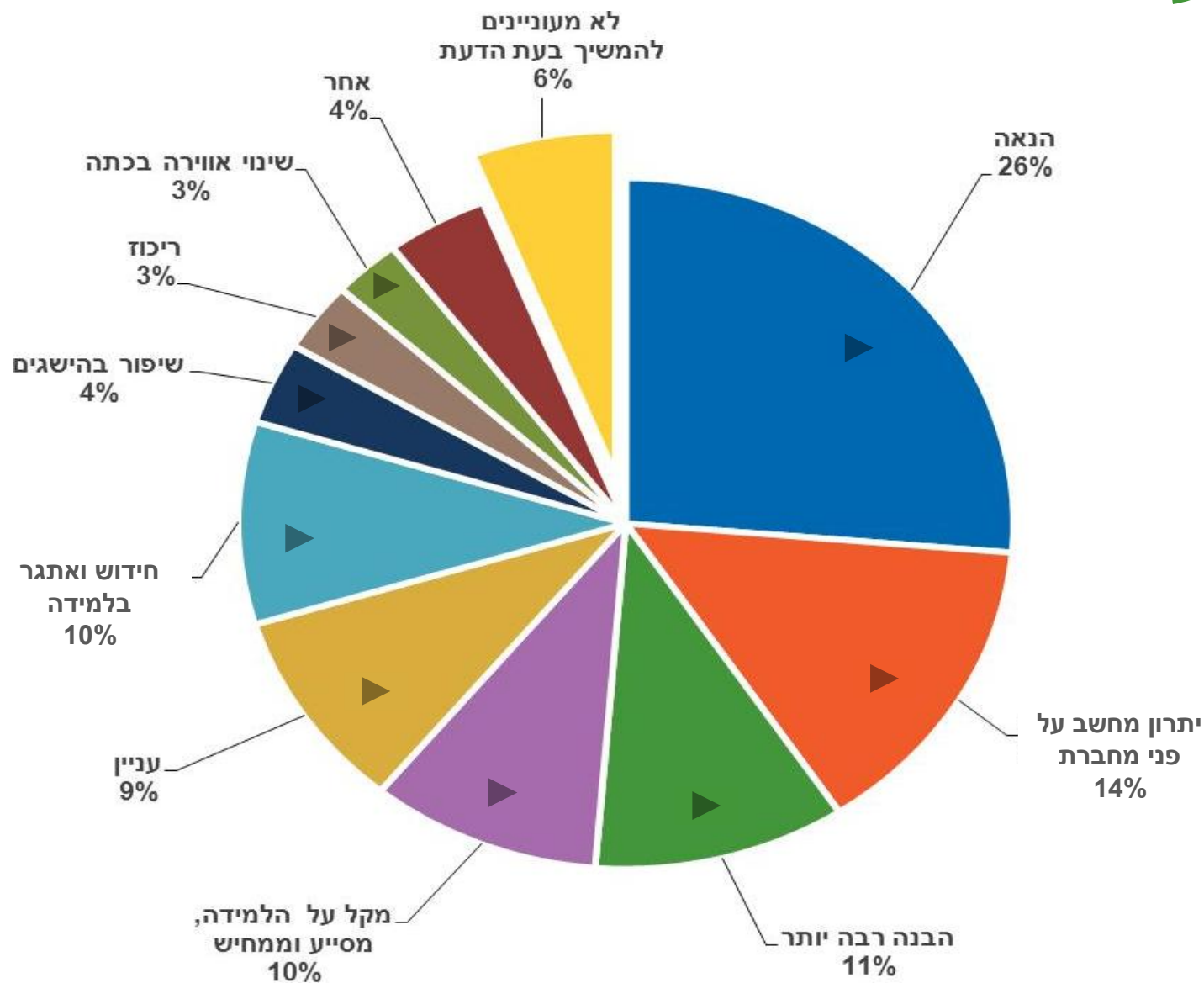
כיתה ד'

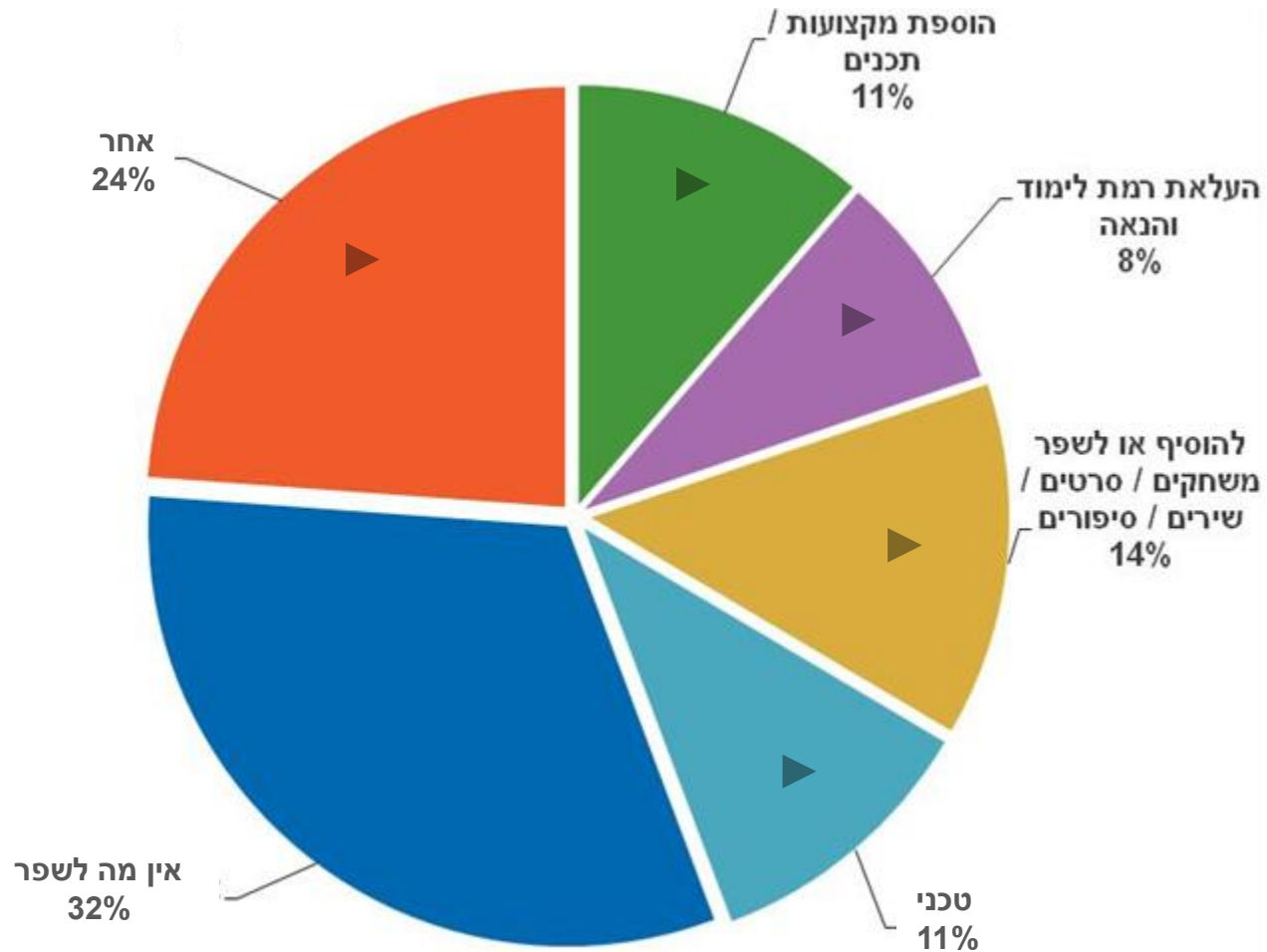
91.4% מהתלמידים מעוניינים להמשיך ללמוד עם "עת הדעת" בשנה הבאה במידה רבה ובמידה רבה מאוד

91.3% מהתלמידים מעוניינים להמשיך ללמוד עם "עת הדעת" בשנה הבאה במידה רבה ובמידה רבה מאוד

מדוע תלמידים רוצים להמשיך ללמוד בעת הדעת?

נקודות לשיפור בעיני התלמידים

ציורי תלמידים - כיצד תופשים התלמידים את סביבת הלמידה?

חזור

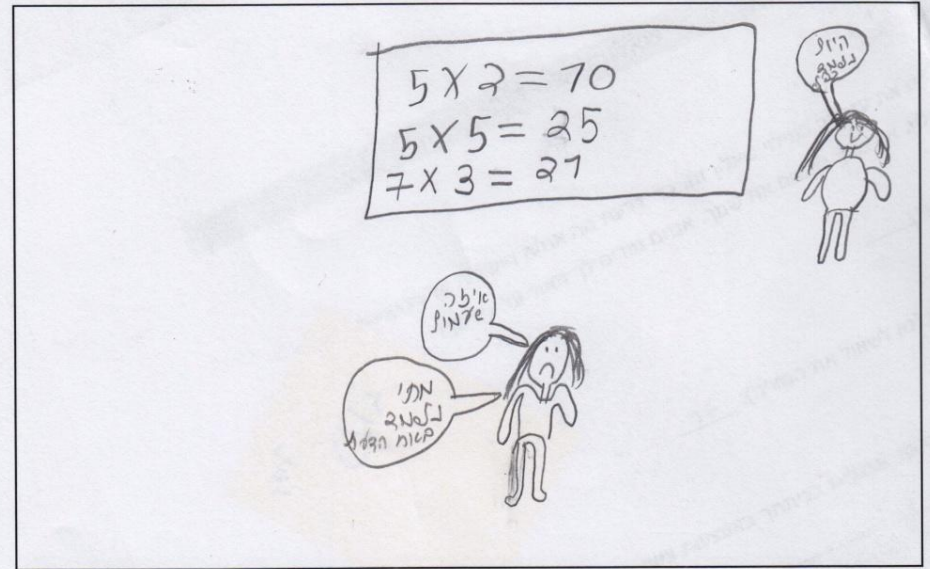
- ציורים יכולים לספק מקור עשיר לבחינת שינויים בסביבת הלמידה הכיתתית ויכולים לספק פרספקטיבות יותר רגשיות וחברתיות מאשר כלי מחקר אחרים.
- עת הדעת לעומת השוואה: 7 בתי ספר עת הדעת ו-5 בתי ספר השוואה (כיתות ד')
- כל תלמיד צייר את הסביבה הלימודית בשלושת תחומי הדעת בנפרד, בהתאם להוראה הבאה:
"תאר/י את עצמך בשיעור מתמטיקה/עברית/אנגלית באמצעות ציור. את/ה יכול/ה להוסיף טקסט לציור".

ציורי תלמידים לדוגמא

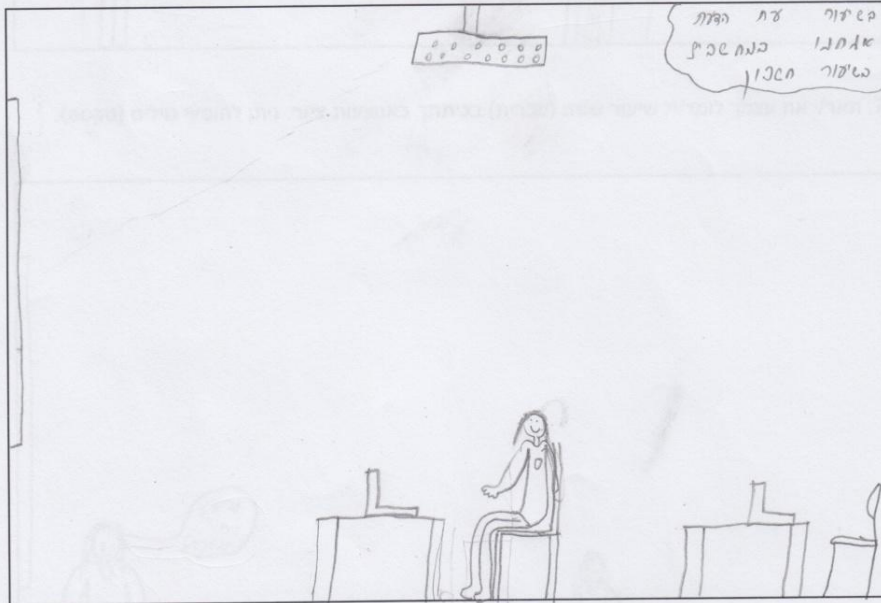
תחילת שנה

סוף שנה

6. תארי את עצמך לומד/ת שיעור מתמטיקה בכיתתך באמצעות ציור. ניתן להוסיף מילים (טקסט):

5. תארי את עצמך לומד/ת שיעור מתמטיקה בכיתתך באמצעות ציור. ניתן להוסיף מילים (טקסט):

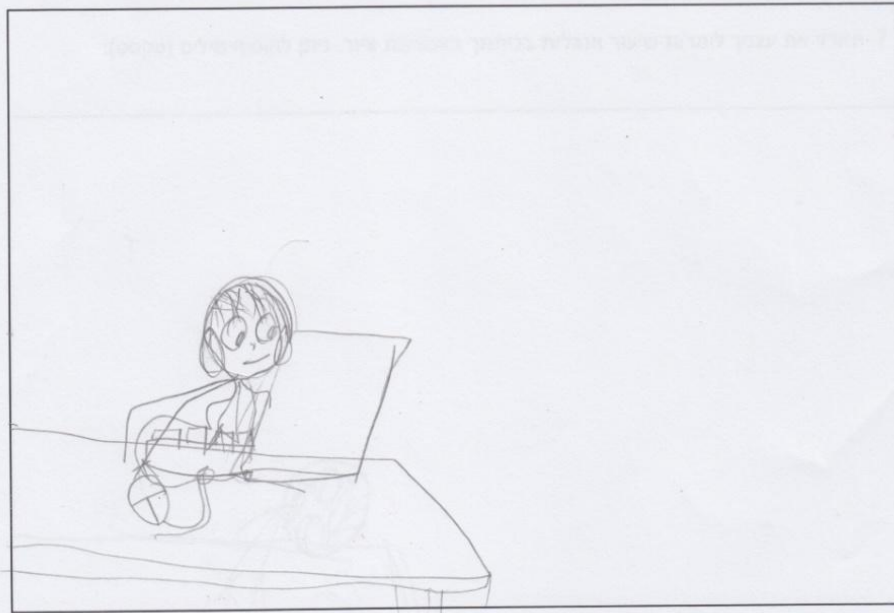
ציורי תלמידים לדוגמא

תחילת שנה

7. תאר/י את עצמך לומד/ת שיעור שפה (עברית) בכיתתך באמצעות ציור. ניתן להוסיף מילים (טקסט):

סוף שנה

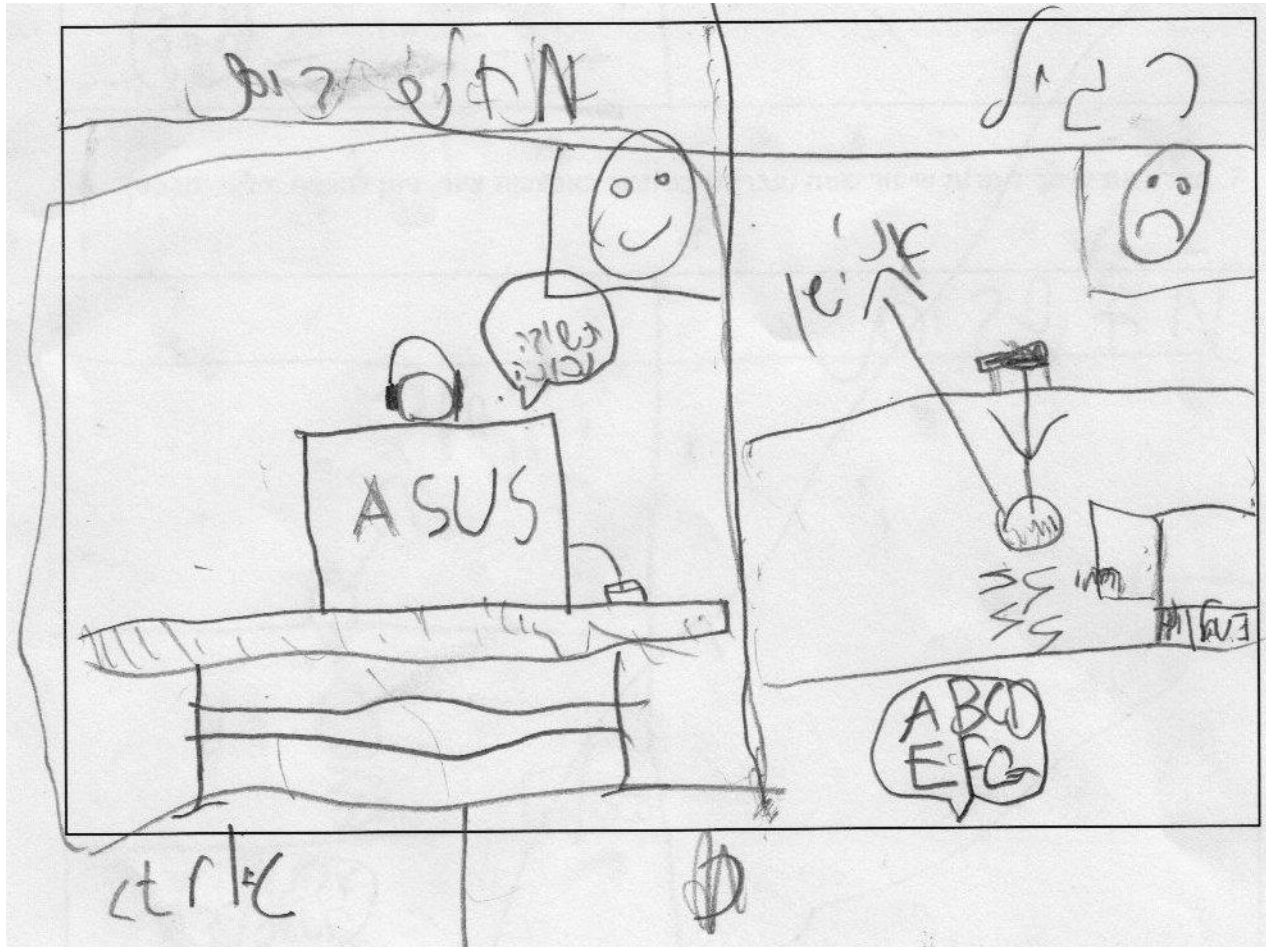
שינויים ברגשות התלמידים כלפי מקצועות הלימוד – עת הדעת

מתמטיקה ואנגלית – עליה ברגש החיובי וירידה ברגש השלילי.

שפה – עליה ברגש החיובי.

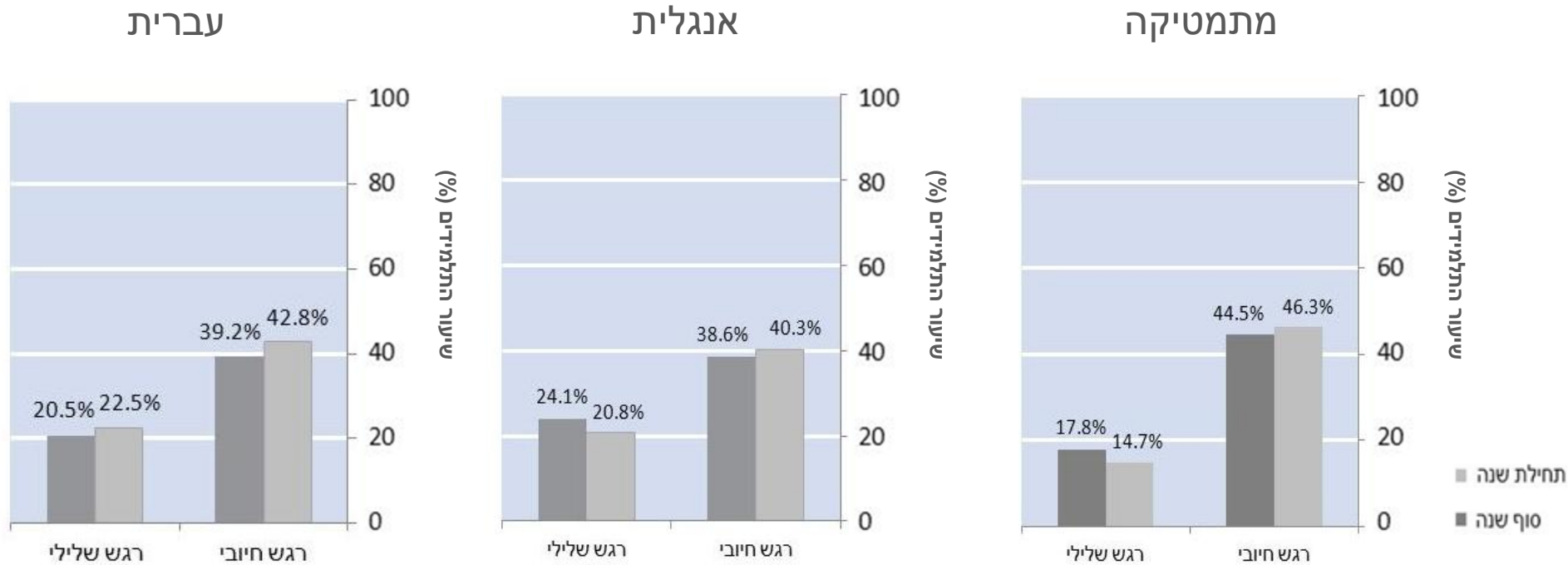
סוף שנה

שינויים ברגשות התלמידים כלפי מקצועות הלימוד-השוואה

מגמה הפוכה נמצאה אצל תלמידי ההשוואה.

נספחים

עמדות תלמידים - תשובות מילוליות

חזר

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

הנאה

- "כי זה יותר כיף ומעניין ומהנה. פשוט ללחוץ על הכפתור ואתה פותר זה הכל, וזה הרבה יותר קל. לדוגמא: הם נותנים משימות ואיך שהם עושים את זה מצחיק ולימודי אבל לימודי יותר מהנה ומסבירים גם הכל מצחיק כך שהחומר לא מלחיץ...תמיד אני נלחצת בחומר זה מעצבן אבל בעת הדעת זה עושה חשק ללמוד עוד ועוד"
- "כי זה מהנה ואתה יכול לראות הרבה סרטונים שקשורים לשיעור של עת הדעת ושצריך גולשים באינטרנט. ועת הדעת גורם לי להרגיש כיף.."
- "אני מאוד אוהב את התוכנה וחושב שהיא מאוד מעניינת וכיפית. התוכנה עוזרת לי להבין את הנושאים הנלמדים ועזר לי לגוון ולעשות לפעמים משחקים."

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

מחשב לעומת מחברת

- "יותר קל לעבוד במחשב מאשר במחברת. אני מבינה יותר את החומר הנלמד, יותר קל לי ללמוד לבד. למשל: 1. בנושא שברים אני מבינה את הנושא יותר ממה שחשבתי שאצליח אי פעם. 2. באנגלית יותר קל לי "לתפוס" את החומר וללמוד אותו."
- "אני מאוד אוהבת את עת הדעת כי יותר כיף ללמוד במחשב מאשר בספר ובמחברת. אני נהנית מאוד משיטת הלימוד בעת הדעת."

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

הבנה טובה יותר

- "אני מאוד אוהבת את השיעורים בעת הדעת. 1. כי זה לא כל הזמן ללמוד מהספר וזה מגוון את הלמידה בכיתה. 2. כי לפעמים התוכנית עוזרת לי להבין את החומר הנלמד בכיתה באופן טוב יותר."
- "משום שכך אני מבינה הרבה יותר את החומר, ונהנית הרבה יותר ללמוד בעזרת מחשב. הדוגמאות הן: א. אם יש חומר שאני לא מבינה אני חוזרת עליו ומבינה אותו. ב. יותר קל ללמוד בעזרת מחשב מאשר בעזרת נייר ודף."
- "אני רוצה ללמוד בשנה הבאה עם עת הדעת במידה רבה מאוד... אם צריך עזרה ולא מבינים לפעמים יש עזר או רמז בצד וגם כי כך המורה משתפת אותי יותר במהלך השיעור"

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

מקל, מסייע, ממחיש

- "אני רוצה ללמוד עת הדעת גם בשנה הבאה כי: 1. זה מאוד כיף ומלמד ומסביר לעומק. 2. אנחנו לא צריכים לכתוב במחברת כלום ויש שם משחקים בהתאם לנושא וככה הנושא נכנס לי לראש."
- "אני רוצה בגלל שזה יותר עוזר לי במקום על דפים וזה יותר מעניין ומרתק. אני רוצה גם עת הדעת שנה הבאה כי זה יותר נותן לי מידע על הכל וככה יהיה לי יותר קל."
- "1. בגלל שזה עוזר לי מאוד במקום שהמורה גם תכתוב על הלוח זה כבר מופיע במחשב. 2. בגלל שזה עוזר לי מאוד מקדם אותי."

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

עניין

- "אני רוצה להמשיך להיות בעת הדעת כי זה כיף, מאתגר, מעניין וגם נותן לשיעור אווירה הרבה יותר טובה כי זה משלב משחקים ולימודים לכן זה ממש ממש כיף ויפה אז בבקשה בבקשה תמשיכו גם איתנו הבנה הבאה תודה רבה רבה."
- "משום שככה אני לומדת יותר ואני מתעניינת יותר ושאני גורמת לעצמי לא להפסיק את השיעור כי אני מתעניינת בזה מאוד."
- "אני רוצה ללמוד עוד שנה עם עת הדעת כי זה עוזר לי להבין יותר את החומר והופך את השיעור ליותר מעניין ומהנה."

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

מחדש, מאתגר, אינטראקטיבי

- "כי באמת עת הדעת עוזרת לשיעורים להיות יותר מאתגרים, יותר מעניינים ויותר כיפיים. ויכול להיות שבשנה הבאה החומר יהיה קשה יותר ואני לא אבין, ואם יש את המחשבים אז הם יוכלו לעזור לי להבין את כל הנלמד בשיעורים ולהפוך אותם למאתגרים. בגלל סיבות אלו אני רוצה להמשיך עם המחשבים."
- "דוגמה ראשונה: עת הדעת מאוד מעניינת אותי בכך שהיא מאתגרת אותי במשימות חדשות ודברים חדשים ומעניינים. דוגמה שניה: עת הדעת גם מלמדת אותנו וגם מהנה לנו כי לפעמים משחקים."

למה כדאי להמשיך ללמוד בעת הדעת?

הישגים

- "אני רוצה להמשיך ללמוד בעת הדעת בגלל שהשיטה מהנה ויש לי שיפור בציון בתעודה."
- "בגלל שזה יותר כיף לעבוד עם מחשב וגם זה עוזר לי מאוד בשיעורים וזה כיף ואני גם יותר מרוכזת בלימודים וזה כיף כי אחר כך במבחנים אני מצליחה וזה כיף ללמוד בעת הדעת."

ריכוז ואווירה בכיתה

- "אני רוצה להמשיך כי זה עוזר להתרכז ואתה יכול לעבוד בקצב שלך."
- "אני ארצה להמשיך בפעילות עת הדעת מפני שפעילות זו מתרגלת אותי יותר טוב וחוץ מזה שזה יותר מגניב. עוד דוגמא היא שאני יותר מרוכז כי אז כולם מתרכזים בעבודה ויש שקט וכולם מרוכזים ויש לי שקט ללמוד יותר טוב."